

the selection of texts that fulfill the following algorithms: the teacher determines the problem/problems and students solve it/them; students identify the problem/problems and solve it/them. The criterion of potential to develop information-communicative competence» implies that texts should provide opportunities for further usage of their information by students with the help of information-communicative technologies, which prospective university teachers will be able to apply in their professional activities. It is emphasized that students should be acquainted with the grounded criteria and involved in text selection process. Further investigation should focus on the development of the model of integrated formation of professionally oriented speaking competence and information-communicative competence of prospective English university teachers.

Key words: teaching materials, selection, speaking competence, information-communicative competence, prospective university teachers, the English language, selection criteria, texts.

Дата надходження статті: «26» вересня 2018 р.

УДК 378.016(07): 811.111]:78–051

Виспінська Н. М.*

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В АУДІЮВАННІ МАЙБУТНІХ МУЗИКАНТІВ

У статті наведено особливості реалізації методики формування англомовної професійно орієнтованої лексичної компетентності в аудіюванні майбутніх музикантів, розроблені з урахуванням сучасних тенденцій у вітчизняній та зарубіжній практиці навчання іноземних мов. Особливостями запропонованої методики є циклічність навчального процесу, використання організованого та неорганізованого аудіювання, застосування принципу інтерактивної обробки даних, здійснення ситуативного підходу до формування англомовної професійно орієнтованої лексичної компетентності, проведення комплексної роботи над розвитком умінь аудіювання та формуванням лексичної компетентності, формування англомовної професійно орієнтованої лексичної компетентності в аудіюванні з використанням метакогнітивних, когнітивних та соціальних стратегій, застосування системи вправ, спрямованої як на групову, так і на автономну діяльність студентів. Вправи розробленої підсистеми відповідають вимогам співвідношення мети, складу та характеру дії, комунікативності, вмотивованості, спрямованості на прийом і розуміння інформації, забезпечення опорами. Протягом періоду виконання вправ відбувається ознайомлення студентів з особливостями повсякденного та професійного мовлення носіїв іноземної мови, їхніми лінгвістичними, стилістичними та екстралінгвістичними властивостями, завдяки використанню автентичних аудіо- та відеоматеріалів. Надано рекомендації щодо подолання труднощів аудіювання та критеріїв відбору навчального матеріалу. Відповідно до наданої моделі, навчання здійснюється шляхом виконання вправ, розбитих на три етапи, спрямованих на розвиток умінь в аудіюванні та формування професійного лексичного мінімуму. Ефективність запропонованої методики підтверджено проведеним педагогічним експериментом у Чернівецькому національному університеті серед студентів музичних спеціальностей.

Ключові слова: професійна орієнтована лексична компетентність, аудіювання, аудитивні вміння, аудіоповідомлення, стратегії аудіювання, лексичні одиниці, методичні рекомендації, студенти-музиканти.

В умовах інтеграції в міжнародний простір вимоги до кваліфікованих спеціалістів зростають. Необхідними уважаються професійне вдосконалення та прагнення до нових знань, усебічний розвиток особистості [6, с. 52].

*© Виспінська Н. М.

Сучасні фахівці музичної сфери мають можливість працювати в різних інтернаціональних колективах, виступати з концертами за кордоном, грати в зарубіжних оркестрах, брати участь в різноманітних майстер-класах, навчатися та стажуватися в навчальних закладах усього світу. Зважаючи на це, вести успішну професійну діяльність в музичній галузі практично не можливо без знань англійської мови.

Таким чином, у сучасній методиці виникає питання навчання професійно орієнтованої англійської мови на музичних спеціальностях. Передумовою вільного володіння іноземною мовою (далі ІМ) в професійних колах є достатній рівень сформованості професійно орієнтованої лексичної компетентності.

Проблема навчання англійської професійно орієнтованої лексики знайшла своє відображення в дослідженнях багатьох науковців: О. Бігич, Л. Бірецька, Н. Гупка-Макогін, Ю. Дегтярьова, І. Задорожна, І. Зайченко, І. Ковальчук, Л. Морська, Н. Микитенко, Н. Мініна, С. Ніколаєва, Г. Нікітюк, О. Осадча, Ю. Пассов, О. Петрушенко, Л. Сажко, І. Семеряк, І. Сімкова, В. Синицина, В. Терещук, Х. Цимбровська, І. Чорна, І. Ярема, P. Nation, N. Schmitt, G. Kavaliauskiene, F. Voers, M. Barker та ін. Зокрема, визначено поняття англійської лексичної компетентності, розглянуто етапи та принципи її формування відносно студентів мовних і немовних спеціальностей, розроблено підсистеми вправ, зазначено принципи та критерії добору професійно орієнтованої лексики.

Останнім часом в методиці викладання іноземної мови значну увагу приділялося використанню аудіювання в навчальному середовищі (далі НС) і формуванню навичок та вмінь в аудіюванні. Зокрема, було проаналізовано мовні, досліджувалися особливості сприйняття та розуміння мовленнєвого повідомлення, розроблено критерії, надано методичні рекомендації щодо навчання аудіювання з допомогою англійських телевізійних новин, використанням автентичних англійських відеофономатеріалів, формування аудитивної компетентності з використанням аудіокниг художніх творів (Н. Балкевич, Л. Банкевич, І. Білянська, Р. Вікович, Л. Іванова, Ю. Комаров, Г. Левченко, Г. Литнева, О. Мартиненко, Н. Новгородська-Морська, І. Онісіна, Н. Рафікова, А. Чужик, Л. Шевкопляс, І. Шелінгер, Е. Шукіна та ін.). У закордонній методиці існує кілька досліджень, у яких аудіювання розглядається як джерело та засіб формування лексичної компетентності (K. Vidal, B. E. Warwick, Penno J. F. & I. A. G. Wilkinson, L. C. Jones).

Однак аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що питання навчання АПОЛК в аудіюванні майбутніх фахівців музичної галузі не було предметом дослідження вітчизняних і зарубіжних методистів.

Мета статті – показати особливості реалізації методики рекомендації щодо формування АПОЛК в аудіюванні майбутніх фахівців музичної галузі.

Лексична компетентність є важливим аспектом оволодіння іноземною мовою (далі ІМ), а знання професійно орієнтованої лексики сприяє успішній діяльності індивіда в професійних галузях. На думку вчених, аудіювання, так само як і читання, є єдиними можливими платформами вивчення лексичних одиниць (далі ЛО), тому чим більше здобувачі освіти слухають зрозумілу вхідну інформацію, яка містить нові та складні ЛО, тим краще буде сприйматися й запам'ятовуватися нова лексика [12, с. 134].

Формуючи АПОЛК в аудіюванні, необхідно врахувати лексичні знання, навички та усвідомленість, які її складають; інтегрований характер формування лексичних знань та навичок у різних видах мовленнєвої діяльності; функціонування лексичного механізму в рецептивних та продуктивних видах мовленнєвої діяльності на різних етапах формування АПОЛК та обґрунтування послідовності подачі навчального матеріалу – автентичних аудіо- та відеоматеріалів на професійну тематику [3, с. 190].

Навчання АПОЛК передбачає навчання звукової та графічної форм слова, правила словотвору, синонімічні, антонімічні ряди, ураховувати омоніми, пароніми, професійну

термінологію, безеквівалентну лексику, наявність жаргонізмів та сленгу, а також можливість натрапити на okazіоналізми.

Під час експериментальної перевірки виявлено, що запропонована методика допомагає значно вдосконалити сприймання звукової форми слова; розуміння і запам'ятовування професійних термінів, жаргонізмів та сленгу; розпізнавання графічної форми ЛО та визначення спільнокореневих слів (80-90 % запропонованої лексики студенти засвоїли успішно). Утім антоніми, пароніми та okazіоналізми все ще викликають труднощі в цільовій групі, що зумовлює необхідність розробки додаткових завдань для їх вивчення (засвоєно 40-47 % указаних одиниць).

Також важливим є навчити студентів диференціювати значення, смисл слова та поняття, здатності оцінювати власне висловлювання з урахуванням лінгвістичних та соціокультурних характеристик [5, с. 192].

Формування АПОЛК в аудіюванні починається з перших занять ІМ, тому під час навчання професійно орієнтованої ІМ саме на початковому ступені необхідно добре розвинути в студентів процес розуміння прослуханого матеріалу, щоб це могло бути базою для подальшого вивчення мови [2, с. 203].

Потрібно врахувати, що робота з аудіюванням автентичних професійно орієнтованих аудіо та відеоматеріалів супроводжується розумінням смислового змісту повідомлення, яке здійснюється студентами музикантами в кілька етапів: віднесення почутих звуків до елементів мовної системи, сегментація потоку мовлення на окремі ЛО та синтаксичні поєднання, групування сегментованих елементів з метою формування ментальної схеми сприйнятого тексту, збереження аудитивного повідомлення в довготривалій пам'яті. Ці етапи швидкоплинні та зливаються між собою в єдиний процес, який задіює когнітивну обробку даних та використання навчальних стратегій [13, с. 137].

Методичні рекомендації формування АПОЛК в аудіюванні майбутніх музикантів розроблено з урахуванням сучасних тенденцій у вітчизняній та зарубіжній практиці навчання ІМ. Процес навчання АПОЛК в аудіюванні здійснюється на основі особистісно-діяльнісного підходу, який сприяє успішному розвитку вмінь та формуванню розвиненої особистості за умови врахування психологічних особливостей студентів музичних спеціальностей. Особливостями рекомендованої методики є:

1) циклічність процесу навчання, що дозволяє здійснювати системний підхід до подачі та контролю засвоєння ЛО, удосконаленням навичок і вмінь аудіювання;

2) для навчання АПОЛК в аудіюванні ми використовуємо організоване та неорганізоване аудіювання з метою пошуку необхідної інформації та детальним розумінням аудіотексту. Організоване аудіювання передбачає прослуховування заздалегідь підготовленого повідомлення з обмеженою тривалістю та на конкретну тему з певною навчальною метою. Неорганізоване аудіювання використовується на кожному занятті та передбачає міжособистісне спілкування між студентами або між студентом і викладачем в межах змодельованих професійних ситуацій з метою використання професійних ЛО з метою використання професійних ЛО [6, с. 198];

3) навчання АПОЛК в аудіюванні відбувається за допомогою інтерактивної обробки даних, яка поєднує обробку «зверху вниз» і «знизу вгору», що передбачає комплексну та одночасну обробку інформації з використанням лексичних, синтаксичних, фонових знань, контекстної та мовної інформації для полегшення сприйняття, розуміння та інтерпретації аудитивного повідомлення [8, с. 10];

4) ситуативний підхід до формування АПОЛК в аудіюванні, що зумовлює розвиток обізнаності із ознаками ситуацій, їхній взаємозв'язок із мовними засобами, а також умінь інтерпретувати текст повідомлення, спираючись на дискурсивні, фонові та контекстуальні знання [1, с. 194];

5) комплексна робота над розвитком вмінь аудіювання для розуміння змісту

і смислу повідомлення та вербальної реакції на прослухане [1, с. 194];

б) формування АПОЛК в аудіюванні з використанням трьох основних стратегій аудіювання: метакогнітивних, когнітивних та соціальних, з домінуванням когнітивних стратегій, які стосуються розуміння та збереження ЛО в короткотривалій та довготривалій пам'яті з метою використання в професійному музичному дискурсі [11, с. 115];

б) використання системи вправ, що спрямована на автономну діяльність студентів, навчання в співпраці, узаємопов'язане формування видів мовленнєвої діяльності, розвиток критичного мислення та рефлексивних умінь [1, с. 194].

Одним із найважливіших чинників, які впливають на формування АПОЛК в аудіюванні, є реципієнт. Студент повинен бути активним учасником аудитивного процесу [8, с. 5], тому важливим компонентом для навчання АПОЛК в аудіюванні є безпосереднє спілкування. Також доцільно рекомендувати студентам систематичне екстенсивне аудіювання (аудіювання автентичних аудіотекстів поза межами навчальної аудиторії) [1, с. 196]. Оскільки 100 % студентів зізнаються в щоденному використанні мобільних додатків, то екстенсивне аудіювання можна проводити з допомогою Google Classroom, Learningapps.org, Quizlet. 85 % опитаних виявили бажання удосконалити навички аудіювання з їхньою допомогою.

Робота з аудіюванням – складний процес, який викликає певний рівень тривоги, тому для його успішного перебігу необхідно створити позитивну атмосферу шляхом подолання низки перешкод. Зокрема, 83 % майбутніх музикантів погоджуються із думкою, що пісенний матеріал сприяє створенню позитивної атмосфери на заняттях. Відбір аудіоматеріалів має залежати від рівня володіння ІМ цільовою групою; текст повідомлення не повинен містити надто складних ЛО або некоректних граматичних структур; не можна перенавантажувати текст ідіомами та фразеологізмами, які не вживаються в сучасній ІМ; доставка контенту не повинна бути надто швидкою [14, с. 62]. Ми радимо керуватися такими принципами: врахування мотиваційної цінності інформації, наявності професійно орієнтованої тематики, новизни інформації, відповідності рівня знань студентів, темп подачі контенту, довжину і структуру повідомлення, варіативність вимови, наявність різних діалектів. Повідомлення повинні містити достатньо професійно значущої інформації, яка стане їм у пригоді, проте не можна перенасичувати їх термінологічною лексикою, варто пам'ятати, що мінімальний відсоток знайомої лексики в повідомленні для успішного його перебігу – 92 % [9, с. 123]. Інформація має захоплювати студентів, містити факти і знання, актуальні на момент навчання, будити в них професійну зацікавленість. Важливу роль також відіграє тривалість звучання повідомлення. На нашу думку, вона не повинна перевищувати 5 хв. Варто також зазначити необхідність використання відеоматеріалів, які значно підвищують рівень мотивації, оскільки наочно вказують на можливість виникнення подібних ситуацій в реальному житті. У результаті анкетування та експерименту визначено, що студенти надають перевагу відеоматеріалам із субтитрами, краще запам'ятовують інформацію, якщо повідомлення містять жарти, асоціюють професійні ЛО із ситуаціями, у яких вони були вжиті.

Для подолання труднощів перебігу аудіювання доцільно пояснювати окремі важкі для розуміння слова та поняття, а також виконувати спеціальні перед текстові вправи [4, с. 205]. Зокрема, з допомогою експерименту визначено, що пояснення нових ЛО та їх переклад на рідну мову перед прослуховуванням сприяють подоланню труднощів аудіювання та поліпшують запам'ятовування нової лексики.

Навчальним матеріалом, у залежності від етапу формування АПОЛК в аудіюванні майбутніх фахівців музичної сфери, можуть бути окремі слова, вільні/сталі словосполучення, речення, зміст яких стає зрозумілим завдяки наявності цільових слів із контексту повідомлення аудіювання [10, с. 77].

Надана нами модель навчання АПОЛК в аудіюванні майбутніх музикантів ґрунтується на підсистемі некомунікативних, умовно-комунікативних, комунікативних вправ та професійно спрямованих завдань і складається з двох груп лексичних вправ для формування АПОЛК в аудіюванні та трьох пар підгруп вправ до виділених нами трьох етапів формування АПОЛК в аудіюванні для: 1) презентації/семантизації і первинного закріплення нових ЛО; 2) автоматизації мовленнєвих дій студентів з новими ЛО в аудіюванні на рівні слова, вільного/стійкого словосполучення, речення; 3) удосконалення АПОЛК в аудіюванні на рівні тексту.

На *першому етапі* відбувається презентація лексичного матеріалу з допомогою аудитивного повідомлення, його семантизація й первинне закріплення. Мета цього етапу полягає в набутті студентами знань нових професійно орієнтованих ЛО. На цьому етапі відбувається зняття труднощів розуміння термінів мови музики, тренування вимови професійно орієнтованих ЛО та підготовка до аудіювання автентичних повідомлень зі спеціальності. Студентам пропонуються аудіовправи, спрямовані на сприйняття, упізнавання, ідентифікації, диференціації, самостійної семантизації, імітації, номінації та запам'ятовування ЛО.

У межах *другого етапу* здійснюється автоматизація мовленнєвих дій студентів з новими та раніше засвоєними ЛО. На цьому етапі студенти виконують аудіовправи на підстановку, завершення або розширення мовленнєвих зразків, вибору і сполучуваності ЛО згідно з задумом висловлювання, а також вправи на розвиток рефлексії. Доцільно також використовувати групові види роботи для створення доброзичливої атмосфери та більш ефективного використання психологічних ресурсів студентів, які працюють у групі. Це сприятиме залученню всіх студентів до роботи [2, с. 205].

На цьому етапі переважають некомунікативні та умовно-комунікативні вправи, що знімають певні труднощі на рівні слів, словосполучень, фраз на основі мовлення телебачення та розвивають психологічні механізми. Наприклад:

While-listening stage:

Тип вправи: рецептивна, комунікативна, індивідуальна, некерована.

Мета – розвиток психологічного механізму сприйняття повідомлення та вміння сприймати мовлення в темпі й ритмі англomовних інформаційних повідомлень.

Завдання: прослухайте інформаційне повідомлення «Ludwig Van Beethoven: The Moody Genius» і заповніть текст почутими словами:

In 1774, four-year-old Ludwig van Beethoven had to stand on the _____ bench to reach the _____. Eventually, he became known as Germany's greatest _____. Beethoven's talent attracted many friends. But he was a moody genius. If people talked while he _____, he would walk off in a huff. He was notorious for rude _____. Once he got mad at a waiter and dumped _____ on the man's head! The _____ hairstyle of the times was neat pigtails, but _____ wore his hair long and wild. He cared nothing _____ stylish clothes.

Beethoven scorned company. He preferred being alone to _____ symphonies. Sometimes he worked for days without sleep. Beethoven's most well-known _____ begin his Fifth _____. They are three short _____ followed by one long _____. Some people think these _____ represent Fate knocking at the door.

– Прослухайте правильні відповіді.

Друга група вправ підготовчо-розвивального етапу розвитку спеціальних умінь, необхідних для виконання вправ-задач. Доцільно використовувати вправи, які сприяють ефективному розвитку визначених умінь.

На *третьому етапі* відбувається формування умінь аудіювання та удосконалення АПОЛК. Студентам пропонуються автентичні тексти різних стилів і жанрів, які використовуються в ситуаціях міжкультурного професійного спілкування. Метою є розуміння текстів аудіювання, завдяки сформованій АПОЛК на перших двох етапах.

Це умовно-комунікативні та комунікативні, рецептивні, рецептивно-репродуктивні вправи на аудіювання текстів зі спеціальності, з метою розуміння основної думки тексту (загальне розуміння), пошуку в тексті необхідної інформації (вибіркове розуміння), на прогнозування змісту тексту, вправи на розвиток рефлексії. Третій етап включає професійно спрямовані завдання, які орієнтують студентів не лише на сприйняття, але й на переробку інформації. Вправа передбачає пошук і переробку інформації, а також формування думки, позиції, яка виконується за таких етапів:

- визначення мети аудіювання. Настанова і мотиваційне забезпечення слухання професійно спрямованої інформації (pre-listening stage);
- семантизація ключових лексичних одиниць з урахуванням мовленнєвої підтримки (pre-listening stage);
- сприйняття й розуміння загального контексту інформації (глобальне аудіювання, listening stage);
- відбір інформації, необхідної для розв'язання проблем глобального слухання (post-listening stage);
- сприйняття й розуміння спеціальної інформації (вибіркове аудіювання, listening stage);
- відбір інформації, необхідної для розв'язання проблем вибіркового слухання (post-listening stage);
- вирішення професійно спрямованої проблеми (post-listening stage).

Перший крок потребує визначення конкретних завдань, які формулює викладач. Для досягнення першої мети глобального слухання студенти спочатку виконують вправи на семантизацію ключових лексичних одиниць та подолання труднощів розуміння аудитивного повідомлення [14, с. 80]. Після цього відбувається сприйняття і розуміння загального контексту повідомлення. Студенти вирішують першу проблему, пов'язану із загальними відомостями, поданими в повідомленні. Це може бути визначення основної теми, напрямів, характеру повідомлення тощо. Далі студенти отримують задачу, пов'язану з конкретними ЛО, фактами, деталями. Вони прослухають текст ще раз, приділяючи увагу конкретним специфічним ЛО, фразам чи епізодам [7, с. 199]. Необхідно віддати перевагу виконанню студентами індивідуальних комунікативних вправ, що містять професійні проблеми. Це може бути, наприклад, прогноз результатів діяльності компанії. Завдання третього етапу спрямовані на пошук і переробку відео- та аудіоінформації, а також формування певного висновку.

Наприклад: *you have watched a part of the interview with Hans Zimmer and also listened to some of his music. Now (based on the received information) you as a very famous music critic write a review of composer's music. Please tell about his personality, the instruments he plays, the music he composes and the atmosphere his music creates? And also recommend visiting one of his concerts.*

Ефективність запропонованої моделі навчання АПОЛК в аудіюванні перевірено експериментально серед студентів музичних спеціальностей Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича відповідно до вимог і положень теорії методичного експерименту. Якісні зміни в рівні сформованості АПОЛК в аудіюванні та вмінь аудіювання, які відбулися під час експериментального навчання майбутніх фахівців музичної сфери дають підставу говорити про доцільність та дієвість розроблених завдань, а також про ефективність запропонованої методики.

Отже, навчання АПОЛК в аудіюванні майбутніх музикантів потребує поетапної реалізації завдань, виходячи з дидактичного принципу від простого до складного. Запропонована підсистема вправ розрахована на формування АПОЛК в аудіюванні майбутніх фахівців музичної сфери. Вправи розробленої підсистеми відповідають вимогам співвідношення мети, складу і характеру дії, що виконується студентами, комунікативності, умотивованості, спрямованості на прийом і розуміння інформації,

забезпечення опорами. Протягом періоду виконання вправ відбувається ознайомлення студентів з особливостями повсякденного та професійного мовлення носіїв ІМ, їхніми лінгвістичними, стилістичними та екстралінгвістичними властивостями. Для цього необхідно використовувати автентичні аудіо та відео матеріали на базі документальних фільмів про визначних музичних особистостей, історію створення музичних інструментів, телеінтерв'ю із сучасними зірками, тощо. Такі матеріали можна знайти на платформах каналів BBC, National History, в архівах радіопередач BBC, London Capital FM, а також серед матеріалів YouTube, їх можна скопіювати та обробити для використання на заняттях. Крім того, для створення позитивної атмосфери та подолання стресових ситуацій пов'язаних із вивченням ІМ, доцільно також використовувати сучасний англомовний пісенний матеріал. Викладені методичні рекомендації і міркування щодо розробки підсистеми вправ для навчання АПОЛК в аудіюванні майбутніх музикантів на базі автентичних аудіо та відеоматеріалів дають змогу в подальших дослідженнях розробляти нові комплекси вправ для формування та вдосконалення АПОЛК в іншому мовленнєвому матеріалі та інших спеціальностях, серед тих, хто вивчає ІМ із музичним вихованням.

Література:

1. Білянська І. П. Формування англомовної аудитивної компетентності майбутніх учителів із використанням аудіокниг художніх творів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Тернопільський нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2018. 317 с.
2. Вікович Р. І. Методика навчання студентів мовних спеціальностей аудіювання англомовних теленовін: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2012. 344 с.
3. Гупка-Макогін Н. І. Навчання майбутніх фахівців з міжнародної економіки професійно орієнтованого англомовного аудіювання у процесі самостійної роботи: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Тернопільський нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2016. 209 с.
4. Мартиненко О. Є. Методика формування англомовної компетентності майбутніх перекладачів в аудіюванні в умовах заочної форми навчання: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. К., 2017. 390 с.
5. Новоградська-Морська Н. А. Навчання майбутніх маркетологів професійно орієнтованого аудіювання з використанням автентичних англомовних відеофономатеріалів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. К., 2014. 228 с.
6. Тимина С. В. Методика обучения иностранных студентов аудированию на материале языка специальности (на этапе вводно-предметного курса): дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Нижний Новгород, 2003. 233 с.
7. Шевкопляс Л. В. Формування англомовної компетенції в аудіюванні майбутніх учителів у процесі самостійної роботи: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Київський нац. пед. ун-т. Київ, 2017. 265 с.
8. Lynch T. Theoretical Perspectives on Listening. *Annual Review of Applied Linguistics*. 1998. No. 18. P. 3-19.
9. Mendelsohn D. J. Learning to listen: A strategy-based approach for the second language learner. San Diego: Dominie Press, 1994. 141 p.
10. Nation I. S. P. How large a vocabulary is needed for reading and listening? *The Canadian Modern Language Review*. 2006. No. 63/1. P. 59-81.
11. O'Malley J. M., Chamot A. U. Learning Strategies in Second Language Acquisition. Cambridge: Cambridge University Press, 1990. 260 p.
12. Rost M. Teaching and Researching Listening. Hong Kong: Pearson Education Limited, 2011. 407 p.
13. Van Zeeland H., Schmitt N. Lexical Coverage in L1 and L2 Listening Comprehension: The Same or Different from Reading Comprehension? *Applied Linguistics*. 2013. No. 34/4. P. 457-479.
14. Vidal K. Academic Listening: A Source of Vocabulary Acquisition? *Applied Linguistics*. Oxford University Press, 2003. Vol. 24, No. 1. P. 56-89.

Vyspinska N. M.

IMPLEMENTATION OF METHODOLOGICAL RECOMMENDATIONS
FOR TEACHING FUTURE MUSICIANS ESP VOCABULARY THROUGH LISTENING

Modern world requirements to specialists in different fields are increasing. Speaking English language is considered a necessity now, especially for students of music faculties, who have possibilities to perform, play in the orchestras and bands, attend different work-shops, study and be apprentices around the globe. To successfully communicate in foreign academic and professional circles a musician must acquire ESP vocabulary. Vocabulary teaching has been an issue in various scientific researches in native and foreign methodology, which define the essence of lexical skills, suggest different stages, approaches and exercises for teaching ESP vocabulary. On the other hand, listening came into focus quite recently, but has been considered the main source of language acquisition ever since. However, only few scholars considered teaching vocabulary through listening. Having analyzed scholarly researches and articles, we concluded that teaching future musicians ESP vocabulary through listening has not been an object of study among native and outland researches. In this article we give methodological recommendations for teaching future musicians ESP vocabulary through listening, influenced by native and foreign language teaching practice. The peculiarities of the suggested methodology are the cyclic pattern of the educational process, interactive processing of the input, situational approach to teaching ESP vocabulary, complex improvement of listening and lexical skills, use of strategies in listening comprehension, individual and group activities. Suggested exercises provide examples of everyday and professional communicative situations. The results of the research can be used for further study of the issue, when teaching foreign language through listening to students of other faculties.

Key words: professionally directed lexical competence, listening comprehension, listening skills, listening text, listening strategies, lexical items, methodological recommendations, music student.

Дата надходження статті: «07» вересня 2018 р.

УДК 378.148

Гребенюк Л. В.*

**ЗМІСТОВНА ЧАСТИНА ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ
ОФІЦЕРІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ДЛЯ УЧАСТІ В МІЖНАРОДНИХ
ОПЕРАЦІЯХ З ПІДТРИМАННЯ МИРУ І БЕЗПЕКИ**

У статті розглядається питання формування іншомовної культури майбутніх офіцерів Збройних Сил України (ЗСУ) в процесі їхньої підготовки для успішної участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки.

Одним із важливих чинників формування зовнішньої політики держави та посилення політичних зв'язків з НАТО, ООН та ЄС є залучення військовослужбовців ЗСУ до міжнародної діяльності щодо встановлення миру та безпеки у світі. Саме тому автором статті здійснено спробу сформувати та розкрити змістову частину (знання, вміння, навички) іншомовної культури майбутніх офіцерів.

Аналізуючи попередні дослідження та існуючі підходи до підготовки військовослужбовців, автор показує якими специфічними знаннями повинен володіти військовослужбовець для успішного виконання завдань багатонаціональних штабів, урегулювання конфліктів мирними засобами, здійснення превентивних заходів щодо їхнього уникнення та підтримання колективної безпеки у світі. Беззаперечним є і той факт, що вдосконалення професійних якостей військовослужбовців-учасників міжнародних операцій передбачає подальше впровадженням іноземного досвіду в Україні. Це позитивним чином вплине на якість підготовки сучасного офіцера та його швидку адаптацію до переходу на військові стандарти НАТО.

*© Гребенюк Л. В.